21st Century Unionism: Between Platforms and Artificial Intelligence

4th Edition of the Trade Union Forum on Platform Work in Nicosia, 25 - 26 September 2025

Daniel Cruz Fuentes

Head of Digital, Ecological, and Demographic Transition Secretaria d'Acció Sindical i Transició Justa CCOO de Catalunya

What is CCOO?

- Founded on November 20th, 1964, during the Franco dictatorship
- First union in Catalonia and Spain
- The General Secretary for Catalonia is Belen López, and for Spain, it is Unai Sordo

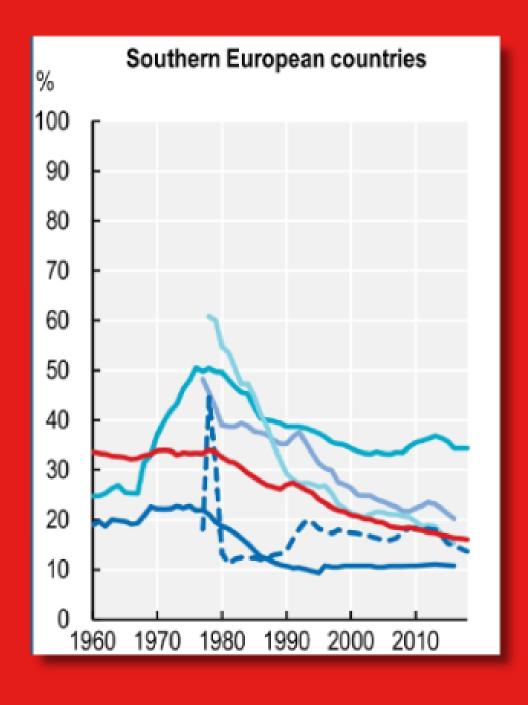

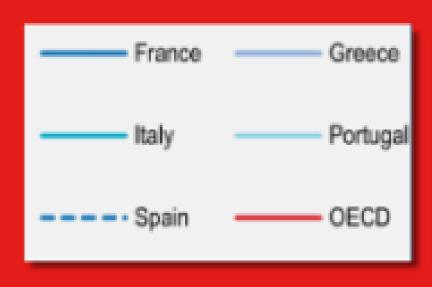
Affiliated to:

Context: Origin and Evolution of Class Unionism

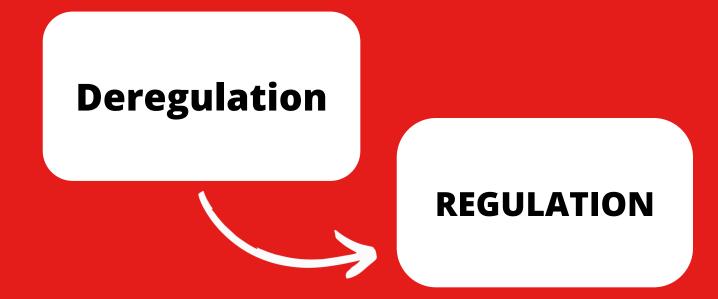

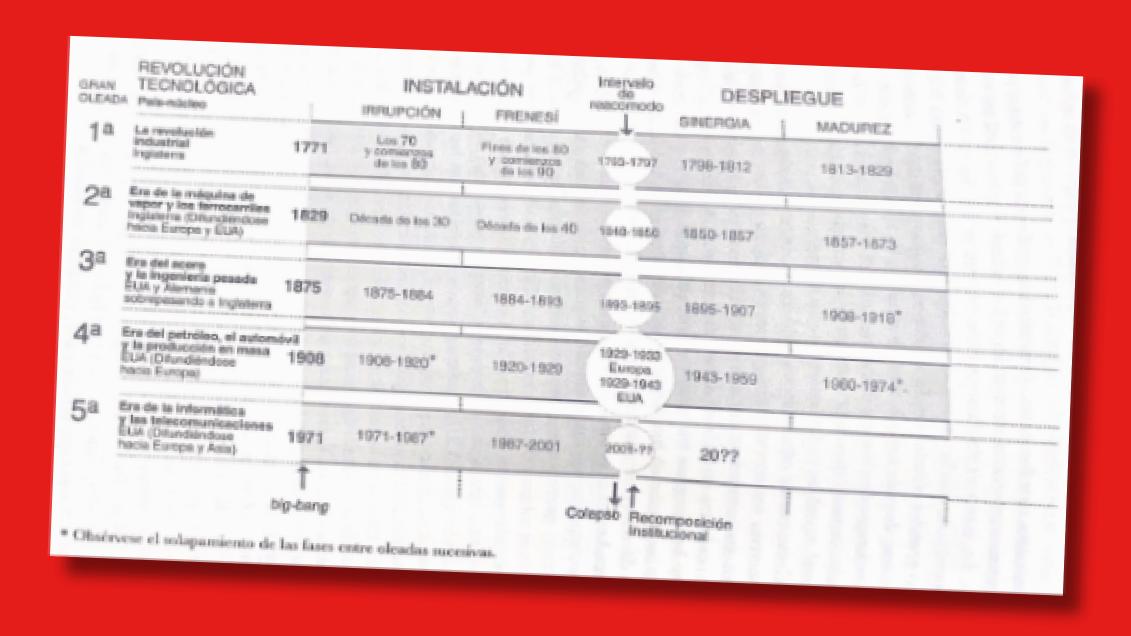

Impact of technology on history: phases and processes

Carlota Pérez, economist

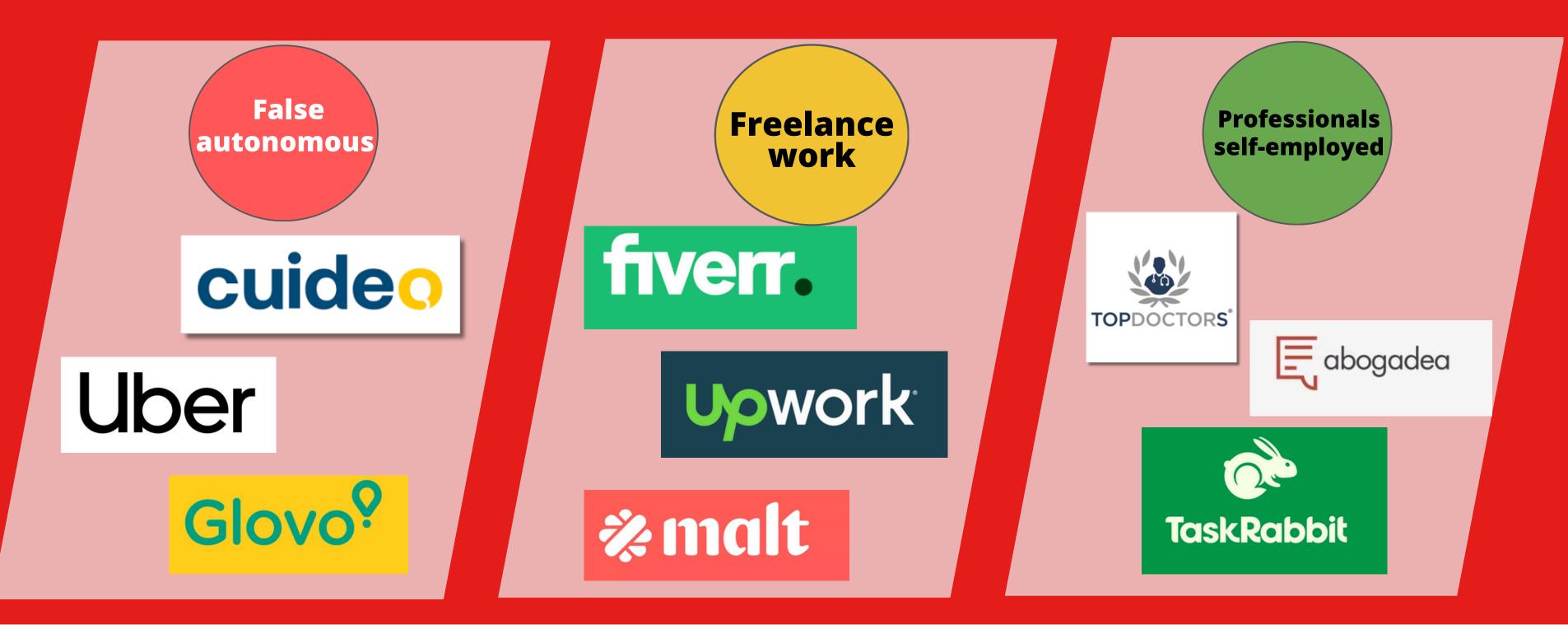
- Installation
- Deployment

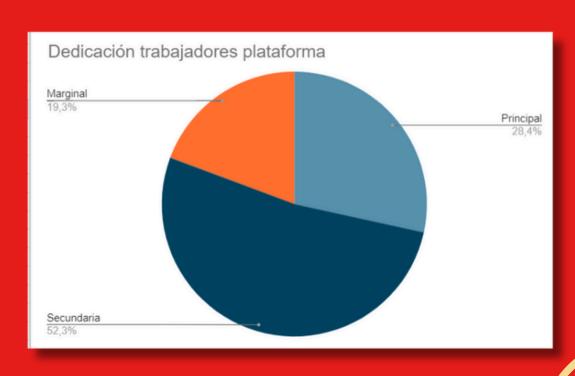
'Plataformisation' of the economy: 3 main types

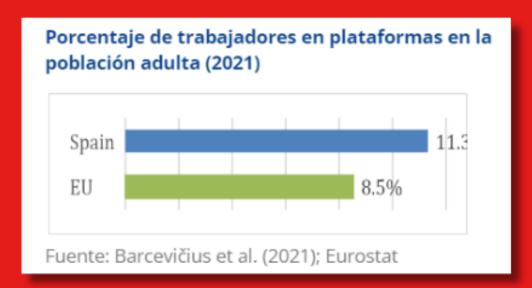

Some data to put in context

Around 4 million people work on the platform in Spain, being for 30% of their main income

Spain, 3 points above the European average

In 2022, 28.3 million platform workers in Europe, with 29 million working in the industrial sector

158 milion EUR

A 2019 study by UGT (pre-Rider Law) estimated that the improper use of self-employment contracts allowed delivery platforms to save up to 158 million EUR annually, including up to 92 million EUR in annual wages and up to 76 million EUR in annual social security contributions.

Congressional mandate

12th congress

Digitalització democràtica

La tecnologia digital basada en els microprocessadors, els algoritmes i les xarxes telemàtiques està transformant el món. Multiplica extraordinàriament la productivitat del treball, crea nous productes i serveis que canvien els hàbits i l'estil de vida de les persones, però, sobretot, modifica l'escala dels esdeveniments incrementant la dimensió global de totes les coses. La digitalització de l'economia té potencialitats però també riscos: la capacitat d'augmentar la desigual-

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

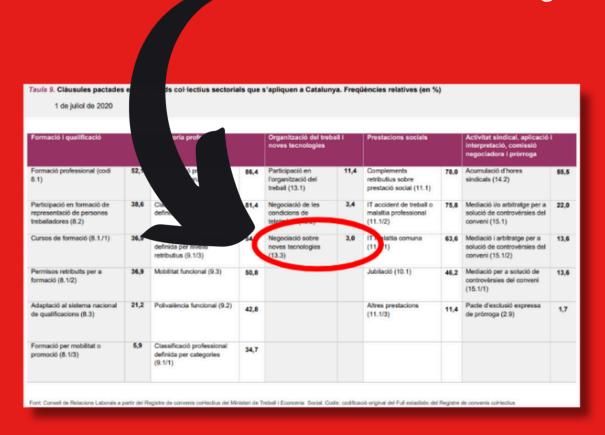
Workers' Statute

20.3. The employer may adopt the measures it deems most appropriate for surveillance and control to verify compliance by the worker with his or her work obligations and duties, maintaining in their adoption and application the consideration due to their dignity and taking into account, where appropriate, the real capacity of workers with disabilities.

Collective agreements

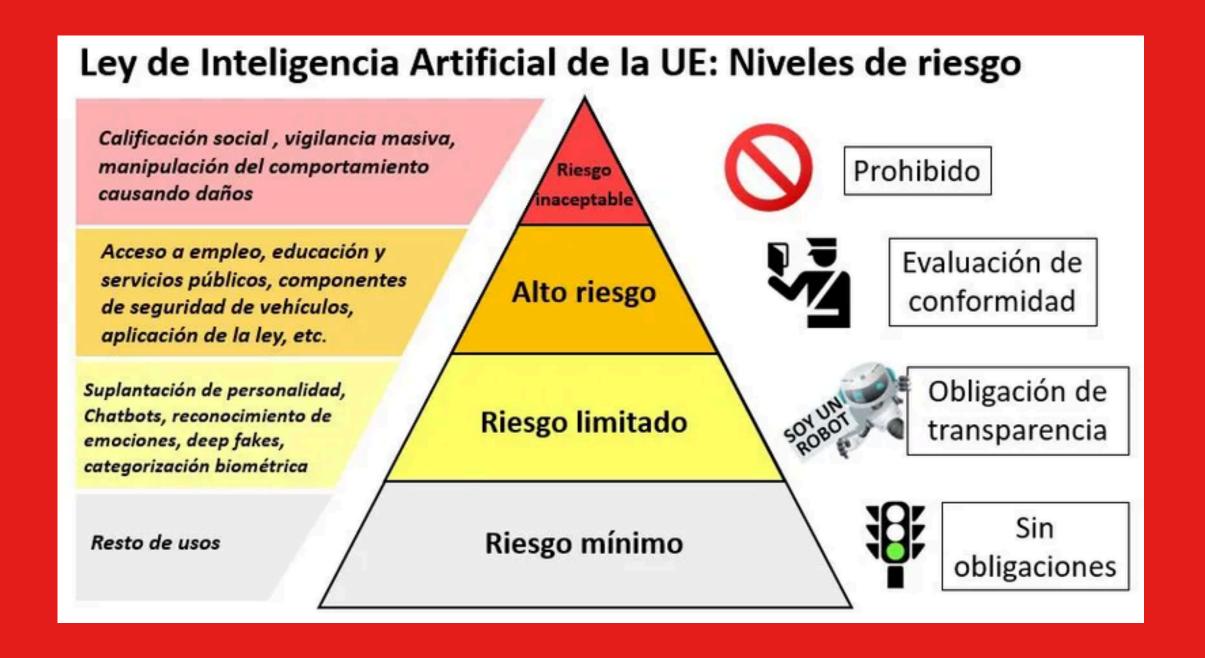
Only 3% of the collective agreements with Catalonia have an agreed clause on "Negotiation about new technologies"

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

AI ACT

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

Ley Rider Real Decreto-ley 9/2021, de 11 de mayo

The law <u>focuses on delivery platforms</u> and confirms the status of workers on these platforms (and all the labor rights that this entails).

It also guarantees that the representation of workers can access the algorithms that organize their activity. Not only in platform companies, it affects all companies in the labor market in Spain.

RULES + PARAMETERS + INSTRUCTIONS

Impact of the Riders' law in the delivery sector

First agreement between a delivery platform (Just Eat) and main unions (CCOO and UGT), desember 2021

Changed its formula to avoid the law

Subcontract their workforce through third-party intermediary companies to avoid hiring them directly and to prevent disclosing algorithm details.

Closed their business in Spain

Impact of the Riders' law in the delivery sector

First agreement between a delivery platform (Just Eat) and main unions (CCOO and UGT), desember 2021

This agreement include the commission algorithm, article 68.e

European Platform Directive: current proposal and interpretation guide

- The presumption will only apply to those platforms that "act as a businessman", that is, those platforms that "control" the work
- Contrary to the Rider law, it applies to all jobs, not just to delivery
- Aproved 8th March 2024

- No criteria
- Defines a worker
- Defines a plattform
- Gives to the workers the right to participate on the implementation

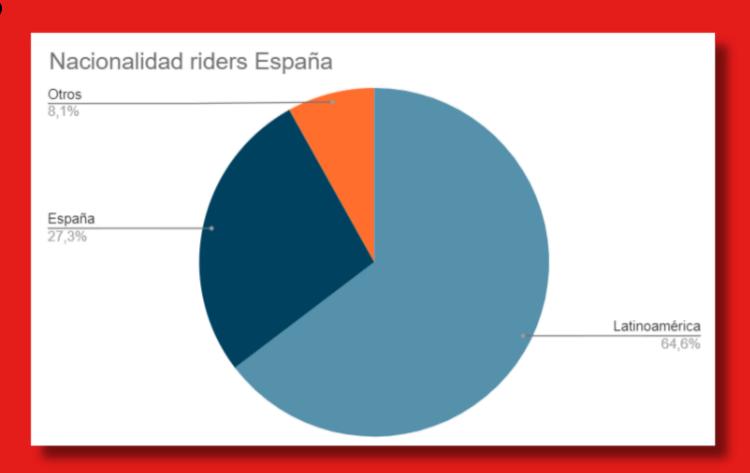

Immigration law

Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social

Labor roots are a requirement under Spanish legislation to grant a level of legality to foreigners in an irregular situation.

This entails a temporary residence permit for individuals who have worked for a minimum of 6 months and maintained continuous residence in Spain for the past 2 years.

Union response: awareness, participation, training and legislation

Aproach to the workers

Specialized workshops: language, topic and interest

Interest in organizing and first protests

Union response: awareness, participation, training and legislation

Result of the actions

El Confidencial

TRAS LA SANCIÓN DE TRABAJO

Rodilla (Grupo Damm) rompe con Glovo por la crisis laboral con sus 'riders'

La compañía de restauración prohíbe distribuir sus productos a través de la plataforma de internet después de que esta última haya sido multada de nuevo por Trabajo

Marc teòric

What is an algorithm?

Algorithms in the workplace are a set of logical instructions, akin to a resolution manual. They are designed to aid individuals in various tasks and facilitate the analysis and processing of substantial and pertinent data, often involving vast data volumes. Ultimately, these algorithms enhance the cognitive abilities of the user.

Data base Self-learning

Some data to put in context

Increase of all types of companies that use algorithms:

- 12.3% companies +10 workers
- 41.2% companies +249 workers

Derechos digitales: lo que existe y lo que viene

Sensibilización

Training

Formem a les
delegades i delegats en
temes de digitalització i
intel·ligència artificial

Gener 2023

Proposta de Curs de Digitalització

Secretaria d'Acció Sindical i Transicions Justes

Organization

COMISSIÓ DIGITALITZACIÓ

Selecció d'empreses per federació per fer seguiment

Acompanyem als comitès que siguin pioners!

Organization

COMISSIÓ DIGITALITZACIÓ

Selecció d'empreses per federació per fer seguiment

Acompanyem als comitès que siguin pioners!

Quan s'ha Persona de Hi ha demanat. Persona de Per què Indicis de Nombre de hagut Accions Enllaç al Federació Empresa fer servir treballadors federació l'empresa de resposta? aquesta preses a document referència empresa? continuació algoritmes (aproximat) Data d'enviament referència resposta de petició

La transformación digital en el ámbito laboral y los nuevos derechos digitales

TU action

Petition

SOL·LICITUD INFORMACIÓ EXISTÈNCIA ALGORITMES O SISTEMES D'INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL EN L'EMPRESA

A L'ATENCIÓ DE L'EMPRESA

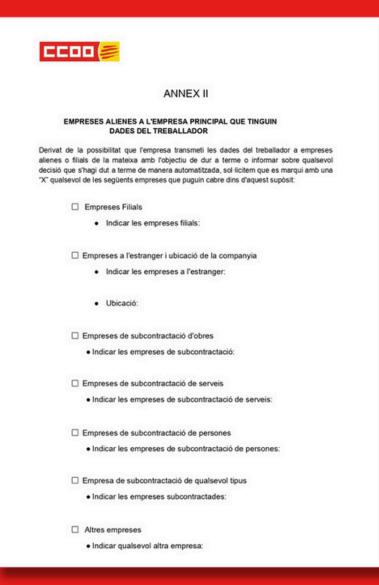
DADES EMPRESA: NOM O RAÓ SOCIAL: NIF/CIF: DOMICILI SOCIAL: CENTRE DE TREBALL:

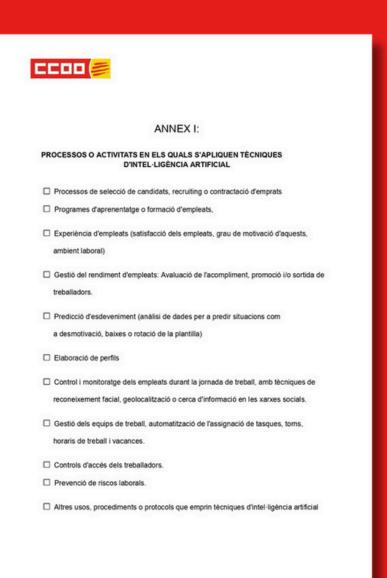
[_______] amb DNI [_______] en qualitat de Delegat/a personal/President/a del comitè d'empresa del centre de treball/de l'empresa indicada en l'encapçalat del present document, sol·licito, de conformitat amb la normativa aplicable, el sectiont:

Derivat de l'entrada en vigor del Reial decret llei 9/2021 d'11 de maig que va modificar l'article 64 apartat 4 de l'Estatut dels Treballadors, el Ministeri del Treball va emetre una Guia d'informació algoritmica en l'àmbit laboral amb l'objectiu reunir en un únic document les obligacions i drets existents en matèria d'informació algoritmica en l'ordenament jurídic-laboral. Tant l'article abans esmentats, com la Guia, estableixen l'obligació de les empreses d'informar el comitè d'empresa sobre els paràmetres, regles i instruccions en les quals es basen els algorismes o sistemes intel·ligència artificial que afecten la presa de decisions que poden incidir en les condicions de treball, l'accés i manteniment de l'ocupació, inclosa l'elaboració de perfils.

D'acord amb la Guia, davant la utilització d'un algorisme o sistemes d'intel·ligència artificial que pugui prendre decisions de manera automatitzada i que com a conseqüència pugui afectar les persones treballadores l'empresa haurà d'aportar sobre els mateixos la següent informació, de manera clara, simple i comprensible per a persones sense coneixements técnics:

- Informació sobre l'ús d'algorismes o sistemes d'intel·ligència artificial per a prendre decisions automatitzades, incloent-hi l'elaboració de perfils, identificant la tecnologia utilitzada i les decisions de gestió de persones respecte de les quals s'utilitza tal tecnologia. És a dir, l'empresa ha d'informar les persones treballadores individuals i a la representació legal de la plantilla dels extrems que es detallen en la guia per a cada algorisme concret utilitzat com per exemple, el grau d'intervenció humana qualificada en les decisions adoptades mitjançant l'ús d'algorismes i sistemes de decisió automatitzada, inclosa l'elaboració de perfils.
- Informació significativa, clara i simple sobre la lògica i funcionament de l'algorisme, incloent-hi les variables i paràmetres utilitzats, com per exemple, en cas d'elaboració de perfils, la tipologia de perfils que elabora l'algorisme o les variables utilitzades per part de l'algorisme (les variables d'un algorisme utilitzat per a un procés de selecció, podrien ser la formació de la persona o l'experiència professional prévia).

CC00

 Informació sobre la importància i les conseqüències que poden derivar-se de la decisió adoptada mitjançant l'ús d'algorismes o sistemes de decisió automatitzada (conseqüències de la decisió adoptada en termes d'accés a l'ocupació, manteniment de l'ocupació o determinació de condicions laborals com la determinació de salari, assignació de tasques, fixació d'horaris, promocions, acomiadaments, etc.).

Amb el propósit de complir les obligacions que la norma exigeix a la Representació Legal del Treballador, adjuntem dos annexos, on s'ha de marcar amb una X aquells processos o activitats es fan servir els algoritmes. El primer es centra en l'àmbit intern de l'empresa, i el segon en l'obligatorietat d'informar quines altres empreses tenen dades de les persones treballadores.

Per tot plegat, requerim a l'empresa que en termini de [___] dies procedeixi a informar-nos de la utilització d'algorismes o sistemes basats en intel·ligència artificial per a la presa d'alguna mena de decisió o com a instrument relacionat de manera directa o indirecta amb la distribució, gestió de persones, des de selecció i contractació de persones, fins a assignació de tasques, fixació d'horaris, determinació de salaris, control i monitoratge, control de productivitat, avaluació de resultats, promoció professional i, fins i tot, acomiadaments, incloent i sense limitar a qualsevol tipus d'empresa que tingui una relació jurídica per la qual es comparteixin les dades dels treballadors.

En el cas en el qual efectivament s'utilitzin aquests algorismes o sistemes d'intel·ligència artificial per als fins abans detallats, sol·licitem que, en el termini corresponent, aporti la informació de conformitat amb el que es disposa en l'article 64.4 lletra d) de l'ET.

Atentament,

NOM

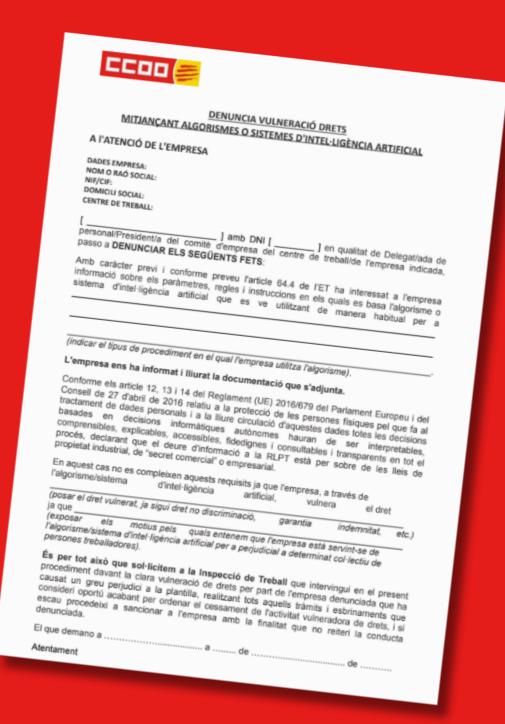
Ratification

	CC00 (==	
	RATIFICACIÓN DE LA INFORMACIÓN PROPORCIONADA RESPECTO A LOS ALGORITMOS O SISTEMAS DE INTELIGENCIA ARTIFICIAL UTILIZADOS EN LA EMPRESA	
	A LA ATENCIÓN DE LA EMPRESA DATOS DE LA EMPRESA: NOMBRE O RAZÓN SOCIAL: NIF/CIF:	
	DOMICILIO SOCIAL: CENTRO DE TRABAJO:	
n	personal/Presidente/a del comité de empresa del centro de trabajo/de la empresa indicada en el encabezado del presente documento, denuncio los siguientes hechos: Que con fecha [
Po	or este motivo, se solicita que la empresa confirme lo anterior.	
NO CAF	MBRE RGO	

Complaint

When you ask yourself what information the company should give you about algorithms, think about the Coca-Cola formula.

De la Coca-Cola als algoritmes: què hi ha darrere la recepta del teu lloc de feina?

La fórmula de la Coca-Cola és un dels misteris millor guardats del món: ningú no sap exactament quines són les proporcions ni què la fan tan addictiva. Ara bé, tot i aquesta interessada opacitat, els consumidors podem estar relativament tranquils perquè la llei obliga a etiquetar clarament els ingredients, assegurant que qui tingui al·lèrgia o intolerància a algun d'ells pugui evitar consumir-lo. Però, què passa quan el nostre futur laboral depèn d'una "fórmula secreta" que no podem veure, comprendre, ni qüestionar? Aquí és on entren en joc els algoritmes empresarials, que afecten les nostres vides laborals sense cap etiqueta que ens permeti protegir-nos de possibles injusticies o discriminacions.

En moltes empreses aquestes fórmules místerioses —els algoritmes que decideixen qui treballa, com treballa i fins i tot quan treballa—són un autèntic enigma per a les persones treballadores. Imaginem que una empresa utilitza un algoritme per repartir les tasques, contractar personal o mesurar la productivitat. Quina és la "fórmula secreta" que determina aquests processos? Segons les darreres xifres de l'Enquesta de clima empresarial de l'Idescat, el 16,6% de la indústria a Catalunya ja fa algun ús de tecnologies d'intel·ligència artificial, i el més inquietant és que en molts casos ni tan sols l'empresa sap exactament com funciona en la pràctica.

Aquests algorismes es basen en l'autoaprenentatge, per tant, tampoc qui els programa no pot estar segur de quins són els riscos que poden haver-hi. Ara que encara estem a les basseroles de l'ús de la tecnologia és el moment de regular per després no patir les conseqüències negatives. En definitiva, les decisions que afecten les condicions laborals no poden ser preses basant-se en una recepta desconeguda.

Tampoc és demanar massa. Des de l'agost de 2021, per aplicació de la llei 12/2021 -la coneguda com a llei rider- al nostre ordenament jurídic, es va introduir un nou dret d'informació i consulta a l'article 64 de l'Estatut dels

Treballadors. Aquesta normativa, pionera a nivell mundial, garanteix que els representants de les persones treballadores tenen dret a conèixer els "paràmetres, regles i instruccions" dels algoritmes que afecten les condicions laborals. Dit d'una altra forma: quan un comitè d'empresa demana aquesta informació no està intentant accedir a cap secret empresarial, sinó (bàsicament) saber què és el que ha demanant l'empresa al departament informàtic (o al proveidor externalitzat) quan crea aquest algoritme, i verificar si estan tenint en compte els riscos. És una qüestió de transparència i de justicia.

La pregunta que cal a continuació és clara: com es fa? Dones no cal inventar res. Tal com proposa l'Acord Marc Europeu de Digitalització d'agents socials, la millor forma de minimitzar els riscos de biaixos i discriminacions és garantir la presència dels representants dels treballadors i treballadores en tot el procés, començant abans de la seva implementació. Només així es poden detectar i corregir els errors potencials a temps, abans que les conseqüències siguin irreversibles. De la mateixa manera que pot haver-hi persones al·lèrgiques al sucre o la cafeina, els treballadors i

les treballadores som "al·lèrgics" a les discriminacions, a les decisions preses sense base, o a les errades tecnològiques que es camuflen sota l'aparença de neutralitat.

Per ara, les empreses no estan posant de la seva banda i no estan compartint amb els comités d'empresa aquesta informació, augmentant d'aquesta forma la desconfiança cap a les noves tecnologies per part dels treballadors i treballadores. Per això és imprescindible que els sindicats tinguin accés i capacitat d'influència en la implementació de les tecnologies que els afecten.

I mentre ens preocupem per l'impacte directe d'aquests algoritmes a la feina, hi ha un altre efecte igualment alarmant, però més subtil: l'impacte ambiental. Cada vegada que fem servir tecnologia avançada, com la intel·ligència artificial (IA) que fa que funcionin aquests algoritmes, hi ha un cost ambiental enorme. Processar dades consumeix grans quantitats d'energia i d'aigua per refredar els centres de dades. Tot està connectat. No podem parlar de justicia social i laboral sense tenir en compte també la sostenibilitat. Si els algoritmes estan destinats a millorar la productivitat, cal que ho facin sense sacrificar el planeta pel camí.

És important entendre que no és una posició en contra de la tecnologia. Al contrari, la tecnologia té un potencial increible per millorar la productivitat, fer-nos la feina més fàcil i permetre'ns treballar menys hores. Ara bé, només es podrà aprofitar aquest potencial si la tecnologia es negocia i es dissenya tenint en compte tant els drets laborals com els impactes ecològics. La tecnologia ha de ser una eina al servei de les persones i del planeta, no un mecanisme de control disfressat. La història de la Coca-Cola ens ensenya que una fórmula secreta pot ser funcionar molt bé a nivell de màrqueting, però quan parlem de drets laborals, sous, promocions i horaris, la falta de transparència és una via directa a la injusticia. Perquè, si no, en lloc de ser més eficients i gaudir de jornades laborals més curtes, potser acabarem treballant més hores, més estressats i contribuint al desgast del medi ambient sense ni tan sols saber-ho.

Els treballadors i treballadores tenim tot el dret –i el deured'exigir saber què hi ha dins d'aquesta fórmula. El futur de la nostra feina, i del nostre planeta, depèn d'això.

Daniel Cruz Fuentes Sindicalista de CCOO de Catalunya. Responsable d'Análisi i Transformació digital, Secretaria d'Acció Sindical i Transició Justa

Based on article 64.4.d of the workers' statute in the Rider law that introduced the right to know the rules, parameters and instructions, we have to understand what it refers to!

RULES + PARAMETRS + INSTRUCTIONS

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

KEY DEFINITIONS:

PARAMETERS:

Variables that the digital eina includes to learn decisions and the relative importance or weighting of each of them in the decided or resulted finally assolits.

RULES:

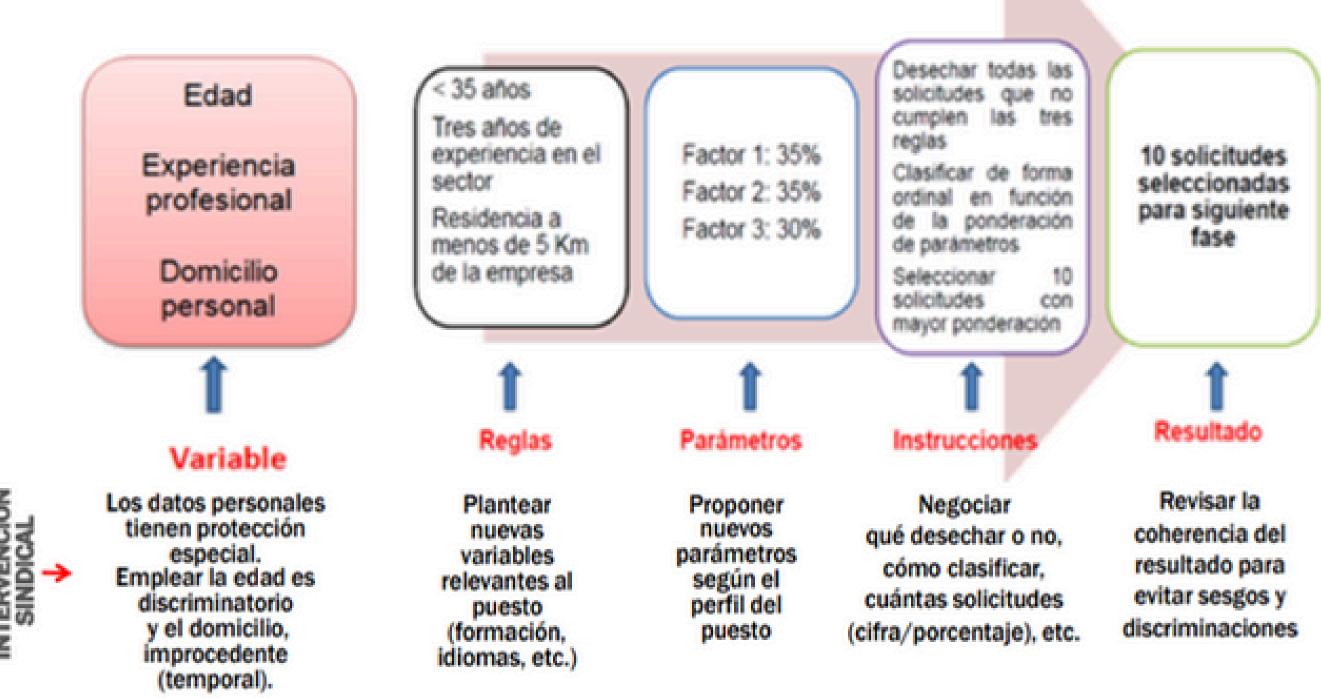
Predefined logical conditions that determine whether an entry can be processed or must be excluded from the system. They work like binary filters that act in an initial phase of the automatic decision process

INSTRUCTIONS:

Structured and ordered sequence according to a language of programming, that I counted the sequence of passes that followed the eina to solve a decided or concrete results.

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

Multa pionera de Cataluña a Amazon por ocultar los algoritmos que controlan a los trabajadores

La multinacional se ha negado a revelar cómo funcionan los sistemas de inteligencia artificial que miden la productividad y distribuyen el trabajo en el centro logístico de El Prat

"The union and the agreement are not 'for the people', IT IS FOR THE PEOPLE"

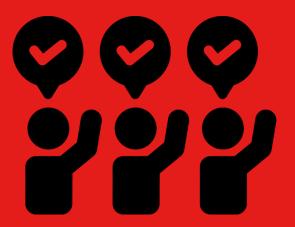

Most important question from Spanish experience...

What should we demand in agreements to avoid the abuse of algorithms in the workplace?

Proposal for collective agreements

Participation and joint risk assessment with the employees' representatives

Before its implementation

Consant information with the legal representatives

Training during working hours working hours principle of and agreed with human control the workers' legal representatives

Ensure the

Do not use unacceptablerisk or highrisk technologies

Marc legal

with the necessary
and special
collaboration of the
labor inspection

Recomanacions a la negociació col·lectiva per a la implementació de la digitalització i la intel·ligència artificial a les empreses

Drets d'informació, consulta i participació de la RLPT en la implementació dels sistemes de IA.

En aquest àmbit, cal remetre's a l'apartat 4.2 (en particular, pel que fa a la normativa aplicable i l'anàlisi del seu contingut i abast).

Es recomana promoure la participació de la RLPT en aquelles fases del procés d'implementació dels sistemes d'IA que tinguin una incidència directa en les condicions laborals, especialment, en la mesura que sigui possible, en la fase de disseny i desenvolupament. Aquesta participació podrà adaptar-se segons les característiques del sistema i l'impacte previst, amb l'objectiu de garantir una visió anticipada dels possibles efectes sobre les persones treballadores, i sempre des de la lògica de la millora contínua.

ió en matèria d'IA.

s que implementen els sistemes d'IA com les proveïdores de sistemes d'IA, sures per garantir un nivell suficient d'alfabetització en matèria d'IA del seu persones que s' ocupin del funcionament i l' ús dels sistemes d' IA.

ue dins del pla de formació de l'empresa s'incloguin les mesures per suficient d'alfabetització en matèria d'IA de manera transversal, i que la

definició i planificacions d'aquests es dugui a terme mitjançant un procés de participació de la RLPT.

New: how do algorithms affect them?

"To change the world, as Marx said, one must not only interpret it in various ways but also understand it well"

David Harvey

Moltes gràcies!

Daniel Cruz Fuentes

Head of Digital, Ecological, and Demographic Transition Secretaria d'Acció Sindical i Transició Justa CCOO de Catalunya

danielcruz@ccoo.cat

